

เทศน์เช้า วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังสังฆธรรม สังฆธรรมที่มีคุณค่า สังฆธรรมนี้มีคุณค่ามาก มีคุณค่าตรงไหน เราจะเห็นคุณค่ามากตอนหลวงตาออกมาโครงการช่วยชาติ เวลาศาสนาช่วยโลกๆ จะมีคุณค่ามากเลย เพราะอะไร เพราะโลกจนตรอก โลกมีความทุกข์ความยากใจ ไม่มีทางออก คนเราอยากทำร้ายตัวเองทั้งนั้นนะ เวลาหลวงตาออกมาช่วยๆ เราต้องกลับมาฟื้นฟูได้ เราต้องกลับมาได้ พอเรากลับมาได้นี่คนมีกำลังใจ พอมีกำลังใจขึ้นมาทำอะไรมันก็มีหลักมีเกณฑ์ไง ไม่ปล่อยเราไหลไปตามอารมณ์ไง คนหมดทางไปนะ คนหมดทางออกมันจะทำร้ายตัวมันเองทั้งนั้นนะ เวลาศาสนาออกมาช่วยโลกๆ ช่วยโลกอย่างนั้นไง

ถ้าศาสนามีคุณค่า มีคุณค่าที่ไหน มีคุณค่าเวลาหลวงตาจะออกมาช่วยโลก หลวงตามาจากไหน หลวงตาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านอยู่ในป่าในเขา ศาสนา คีล สมาธิ ปัญญา ล้อมเกลี้ยง คีล สมาธิ ปัญญา หล่อหลอม หล่อหลอมหัวใจของคนคนหนึ่ง จากคนที่มึนงงเลสตันหาความทะยานอยากที่เห็นแก่ตัว จนหล่อหลอม จนสิ้นกิเลสไป พอสิ้นกิเลสไปแล้ว จิตใจที่เป็นธรรมๆ จะเจือจางสังขม จะเจือจางโลก หัวใจที่หล่อหลอมมา หล่อหลอมมาจากคีล สมาธิ ปัญญา

คีล สมาธิ ปัญญา สอน ศาสนามีคุณค่า มีคุณค่าอย่างนี้ไง ถ้ามีคุณค่าอย่างนี้เพราะจิตใจของคนที่มีคุณธรรม เรายังแสวงหากัน เราพยายามมาวัดมาวากัน มาวัดมาวากันเพื่อทำบุญกุศลของเรา บุญกุศลนี้เป็นอมิส เป็นสิ่งที่เสียดสละ เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย พระเราก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย คนมีชีวิตต้องมีปัจจัย ๔ พระเลี้ยงชีพด้วยปติแข้งๆ สิ่งใดที่เราชวนขวามาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรา มา เวลาเรามาเสียดสละ เสียดสละเพื่อผู้ทรงศีล ผู้ทรงศีลได้ดำรงชีพต่อไป สิ่งนี้มันเป็นบุญกุศลนะ บุญกุศลคือการเสียดสละ ถ้ามีบุญกุศลขึ้นมาแล้ว ทาน มีศีล มีศีลคือความปกติของใจ แล้วต้องมีภาวนาขึ้นมาให้เป็นหัวใจ

คนที่มีความเชื่อ ที่มาวัดมาวากัน มาวัดมาวากันเพื่อบุญกุศลของตน เพื่อฟังธรรม เพื่อฟังธรรม เพื่อตอกย้ำสิ่งที่ไม่เคยได้ยิน ได้ฟัง ได้ยินได้ฟังแล้วมันขนลุกขนพองใจ สิ่งที่ได้ยินได้ฟังทุกวันๆ ก็ตอกย้ำๆ มันใจ สิ่งที่ตั้งเลสสงสัย สิ่งที่ไม่แน่ใจ สิ่งนี้อามาแยกแยะในหัวใจของคนใจ นี้ใจ สิ่งที่เกิดใจคนที่เห็นธรรมๆ เขาไปวัดไปวา ไปวัดกันเพื่อเหตุนี้ละ

แต่คนที่เกิดมาเขาไม่เห็นคุณค่าของศาสนาใจ เขาว่าศาสนาเป็นลูกตุ้มสังคม ศาสนานี้เห็นแก่ตัว ศาสนานี้เอาเปรียบใจ คนที่บวชแล้ว คนที่สิ้นไร้ไม้ตอก คนที่ไม่มีทางออกแล้วถึงจะมาบวชพระ มาบวชพระๆ ก็มาฟังพาอาศัยสังคมๆ ใจ

สังคมเขาทุกข์เขาร้อนนะ คนที่จิตใจเป็นธรรมๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แยะแยะมนุษย์ มนุสสศิริจนาโน มนุสสเปโต มนุสสเทโว มนุษย์ปรต มนุษย์เทวดา มนุษย์เดรัจฉาน นี้ใจ มันเป็นที่ไหนๆ มันเป็นที่ความคิด มันเป็นที่หัวใจนี้ใจ

ถ้าหัวใจมันดี มนุสสเทโว จิตใจเหมือนเทวดา เทวดามีชีวิต เห็นไหม เราเดินไปเดินมา จิตใจที่เป็นธรรมเหมือนเราเป็นเทวดา เป็นเทวดาที่ไหนละ มันเป็นเทวดาในหัวใจของเรา เรามองไปสิ คนทุกข์คนยาก คนมีความลำบากลำบาก เห็นแล้วเศร้าใจ เห็นแล้วมันเศร้า มันอยากจะช่วยเหลือเจือจานเขา มันอยากจะช่วยสังคมๆ มันอยากทำๆ นี้หัวใจ แต่เรามีอำนาจวาสนาบารมีแค่ไหน

เวลาคนมีอำนาจวาสนาบารมี ผู้ที่เขาเป็นธรรมๆ นะ คนที่เขาเคยให้ทานๆ เวลาเขาให้ทานเขาแอบให้นะ เขาไม่กล้าให้ตรงๆ หรือ ถ้าให้ตรงๆ บ๊ีบนะ มีปัญหาเลย บ้านเขาจะเดือดร้อนไปหมดละ คนที่เขาเป็นๆ เวลาเขาให้ เขาให้ได้ดิน เวลาเขาให้ เขาไม่ให้ใครเห็น นี่สิ่งที่เป็นธรรมๆ มนุสสเทโวเขาทำกันอย่างนั้น มีเยอะมาก คนที่มีฐานะเวลาเขาทำบุญของเขาเขาทำอะไรเขาแอบทำของเขา เขาทำไม่ให้ใครรู้ เขาปิดทองหลังพระ เขาทำของเขาอย่างนั้น

ไอ้คนทำข้างหน้ามันต้องการ ไอ้ไอ้ไอ้ซ้อที่เขาทำของเขาไป ไอ้มันมันเป็นเรื่องของโลกๆ เป็นเรื่องของโลกๆ จิตใจของคนมันสูงมันต่ำ มันสูงต่ำอย่างนั้นใจ แต่ถ้าคนที่เห็นธรรมๆ ถ้าจิตใจ เราเห็นแล้วเราสังเวช เราอยากจะจุนเจือเขา ถ้าเราปิดทองหลังพระ เราทำได้ เราก็ทำของเรา

แล้วทำไมไม่ได้ละ ทำไมไม่ได้ นี่ธรรมของผู้ปกครอง ถึงที่สุดแล้วเราชวนขยายเต็มที่แล้ว อุเบกขา ความที่อุเบกขาธรรมๆ เพราะมันเป็นอย่างนั้น ใต้เดือนมันก็ต้องอยู่ดินนั่นนะ เราต้องการช่วยเหลือใต้เดือนเอาไว้บนโต๊ะ เอาใต้เดือนขึ้นมาไว้บนดิน ใต้เดือนมันก็คืนรนลงไป อยู่ในดิน ใต้เดือนมันอยู่ที่ดินนั่นมันมีความสุขของมัน ใต้เดือนมาอยู่บนโต๊ะ มาอยู่บนภาชนะ มันอยู่ไม่ได้ มันไม่ธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของใต้เดือนมันก็อยู่ที่ดิน มันมุคดิน มันกินดิน มันมีความสุขของมัน เห็นไหม นั่นคือใต้เดือน แต่คนที่เป็นคน เขาอยู่ของเขาโดยสถานะของเขา นี่ก็เหมือนกัน หัวใจมันเป็นอย่างนั้นๆ คุณ หัวใจเป็นอย่างนั้นเป็นอย่างไร

สังเกตได้ไหม เวลาลูกหลานเราที่ดี เรารักพ่อรักแม่ไง ถ้าลูกหลานประชดประชันว่าพ่อ แม่ไม่รักๆ นี่ไง นี่มันคืออะไรละ มันความคิดเขาทั้งนั้นนะ เพราะพ่อแม่มีลูกหลายคน พ่อแม่ก็ต้องใช้สติปัญญา คนไหนที่เขาเอาตัวรอดได้ คนไหนที่เขามีกำลังของเขา เราก็สั่งสอนเท่านั้น คนไหนที่เป็นห่วง ไอ้ที่จ้ำจี้จ้ำไชเพราะเขารัก ไอ้ที่จ้ำจี้จ้ำไชนั่นนะ จ้ำจี้จ้ำไชเพราะมันห่วงไฉนว่า คนคนนี้ๆ จ้ำจี้จ้ำไชกับคนคนนี้นั้นนะ เพราะอะไร เพราะพ่อแม่รู้ แต่เด็กมันมีปัญหาแล้ว มันมีปัญหาที่มันบอกทำไมว่าแต่ฉันๆ

นี่ไง เราจะบอกว่า กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กันนะ คนเรามีเวรมีกรรมมาทั้งนั้น ถ้ามีเวรมีกรรมมาทั้งนั้น ทางจิตวิทยา เราจะดูแลเด็กเราต้องไม่ให้เด็กมันรู้ เราจะดูแลเด็กต้องเอาเด็กเป็นที่ตั้ง

นี่เหมือนกัน เรื่องหัวใจของคนๆ หัวใจของเขา เขามีความรู้สึกนึกคิดอย่างนั้น เขามีความเห็นอย่างนั้น ถ้ามีความเห็นอย่างนั้น ถ้ามันพัฒนาขึ้นมา พัฒนาที่ไหนล่ะ มันมีตัวอย่างไฉน เวลาตัวอย่างที่ดีที่สุดคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีสถานะทางโลกเป็นถึงกษัตริย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยมีภรรยาคือนางพิมพามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีสามเณรรักษา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวช สมบูรณ์

ถ้าบอกว่า เออ! ท่านคนทุกข์คนจน ท่านไม่มีฐานะ ท่านก็เป็นกษัตริย์ ท่านไม่มีครอบครัว ท่านคงเสียใจจากผู้หญิง ท่านก็มีนางพิมพา ท่านคงไม่มีลูกมีเต้า ท่านก็มีสามเณรรักษา ท่านมีครบหมดเลย มีสมบูรณ์พร้อมหมดเลย นี่ไง ท่านถึงเสียสละออกมาบวช ออกมาแสวงหาสิ่งจะความจริงใจ เพราะสิ่งที่มีพร้อมแล้วไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้องเป็น

เช่นนี้ใช่ไหม เราก็ต้องเป็นเช่นนี้เหมือนกัน ถ้าเป็นเช่นนี้เหมือนกัน สถานะมันก็มีพร้อมอยู่แล้ว กษัตริย์จะได้เป็นอยู่แล้ว มเหสีนี้สุดยอด งดงามมาก ลูกผู้ชาย ลูกชาย ลูกที่มีปัญญามาก มีอะไรที่ขาดแคลนบ้าง

ถ้าเราจะระลึกถึงว่า ถ้าระลึกเป็นตัวต่างๆ ก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ไง ท่านสมบุรณ์เพียงพร้อมไปทั้งหมด ท่านไม่มีอะไรขาดตกบกพร่อง เพราะพวกมิถุนาภิฎฐิจะบอกเลยว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะโคนปฏิวัติมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะโคนขับออกมาจากราชวัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีปัญหา นี่ทางวิชาการเขาวิจัยกัน นี่ไง เขาไม่เข้าใจถึงเรื่องบุญกุศล พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย คนที่สร้างสมบุญญาธิการมาเกิดเป็นราชกุมารที่ลุมพินีวัน “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” เกิดมาจากท้องพ่อท้องแม่ ประกาศเลย “เกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” นั่นนะคืออำนาจวาสนา คือบารมี ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วเวลาเติบโตขึ้นมา พระเจ้าสุทโธทนะส่งศึกษา มีการศึกษา จบ ๑๘ วิชาการ คือมีปริญญา ๑๘ ใบ เรามีกี่ใบ มีพร้อมทุกๆ อย่าง เวลาทางวิชาการเขาบอกว่าโคนอย่างนั้นๆ นี่ก็การวิจัยของเรา แล้ววัยรุ่นด้วย พอไปเจอวิชาการอย่างนั้น “ใช่ สุดยอด” นี้วุฒิภาวะมันอ่อนแอ คนมันเป็นวิทยาศาสตร์ มันเป็นทางโลก มันไม่ได้คิดถึงจรตนิสัย คิดถึงบุพเพนิวาสานุสติญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนอดีตชาติไป บุพเพนิวาสานุสติญาณ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตที่สร้างสมบุญญาธิการมา บารมีมันเต็มมาอย่างไร แล้วบารมีมันขาดแคลนมาอย่างไร ถ้าบารมีเต็ม บารมีขาดแคลนก็เหมือนพวกเรานี้แหละ บางคนคิดดี บางคนคิดร้าย ความคิดต่างๆ ของคนมันมาจากตรงนี้ มันมาจากการที่สร้างสมของแต่ละบุคคลมา ใครได้สร้างสมบุญญาธิการมาเต็มของเรา ลูกเราอ่านอนซอนง่าย ลูกเราฉลาด ลูกเราเป็นคนดี ลูกเรา เห็นไหม เวลาถ้ามันดี มันดีจากจิตใต้สำนึกอันนั้นนะ อย่างไรก็ตามมันก็ไฝดี จะอยู่ในเหตุการณ์อย่างไร มันก็ไฝดี

แต่ถ้าของเรา สิ่งที่มีบาปมีกรรมในหัวใจมาลุ่มๆ ดอนๆ ใ้พวกเราลุ่มๆ ดอนๆ ทั้งนั้นนะ มันจะลุ่มๆ ดอนๆ ขนาดไหน เราเกิดเป็นมนุษย์นะ เกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ คำว่า “เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์” เพราะกรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน

พระพุทธศาสนา จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้ไม่มีต้นไม่มีปลาย จิตนี้มันต้องไปของมัน ไซ้ใหม่ ถ้ามันไม่เกิดเป็นมนุษย์มันจะเกิดเป็นอะไรละ ถ้ามันไม่เกิดเป็นมนุษย์มันจะเกิดเป็นอะไร

ถ้ามันเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหมก็เรื่องหนึ่ง เป็นภพชาติหนึ่ง ถ้าไม่เกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นสัตว์เดรัจฉาน ไม่เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานก็เกิดในนรกอเวจี มันต้องเกิดอยู่แล้ว แต่ได้เกิดเป็นมนุษย์นี่มีคุณค่าไหม

ถ้ามีคุณค่า มนุษย์ ในทางโลก ทรัพยากรมนุษย์สำคัญที่สุด สิ่งต่างๆ ในโลกนี้ การขับเคลื่อนไปขับเคลื่อนโดยมนุษย์ สิ่งใดในโลกนี้ สิ่งที่มีการปลูกสร้างมาในโลกนี้ใครเป็นคนทำ มนุษย์ทั้งนั้น ปัญญาประดิษฐ์ๆ คอมพิวเตอร์ก็มนุษย์คิด มนุษย์เป็นคนทำขึ้นมา ไม่ได้ทำธรรมชาตินะ ทำแล้วมันยังลี้ลับกระเป่าเราอีกต่างหาก เราต้องซื้อมันมาใช้ นี่มนุษย์ทำทั้งนั้น แล้วเราเกิดเป็นมนุษย์ หน้าที่อาชีพการงานของเรามันก็เป็นหน้าที่อาชีพการงานของเรา เป็นผลของวัฏฏะ แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปในหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเราที่มันทุกข์มันยาก เห็นไหม

เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เราไปโรงพยาบาล ไปหาหมอ ไปเจอหน้าหมอ “หมอหายไหม หมอหายไหม” แต่เวลาทุกข์จนเจ็บใจบีบคั้นในหัวใจ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสามารถชำระล้างได้ สามารถบรรเทาได้ สามารถบรรเทาได้ บรรเทาแล้วมันเป็นจริงไหม เขาบอกว่าพระพุทธศาสนาทำบุญแล้วได้บุญมหาศาลเลย นี่ก็ทำบุญมหาศาลเลย ทำไมไม่ประสบความสำเร็จเสียที ทำไมไม่มีความทุกข์ความยาก

บุญกุศลก็เป็นบุญกุศล เห็นไหม เราทำอาหารบนเตาของเรามันมี ๓ เสา ทาน คีล ภาวนา มันก็เป็นส่วนหนึ่ง มันก็เป็นเสานึง เสาหนึ่ง สิ่งของมันตั้งบนเสานึงมันก็คลอนแคลนไซ้ใหม่ ถ้าเรามีทาน คีล ภาวนา มัน ๓ เสา ตั้งสิ่งใดมันก็มั่นคงไซ้ใหม่

นี่เราทำทานของเรา ทำทานที่ไหน ทำทานเพื่อความสบายใจของเราไป ทำทานเพื่อโอกาสของเราไป มาทำทานแล้วได้ฟังธรรมๆ มันก็ย้อนกลับมาที่ใจของเราไป ถ้าย้อนกลับมาที่ใจของเรา เราก็จะมีศีล มีความปกติของใจเราเข้ามา ถ้าเรามีศีล มีความปกติของใจเข้ามา สิ่งของมันทุกข์ยากมันเบาลงแล้ว เบาลงที่ไหน เบาลงที่จิตใจมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน เบาลงที่ใจมันคิดได้ พอมันคิดได้ สิ่งที่เป็นปัญหาที่ว่ามันวิกฤติๆ ในชีวิตมันแก้ได้หมดเลย

สิ่งที่เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา มันอันนี้ มันไม่มีสติปัญญา มันยังคิดอะไรไม่ได้ไง ถ้ามันยังคิดไม่ได้ ยิ่งความคิดมันยิ่งทับถมไป กิเลสมันก็เหยียบย่ำต่อๆ ไปไง แต่ถ้ากิเลสมันเหยียบย่ำต่อไปมันก็มีทุกข์ความยาก ถ้าเรามีทานของเรา เรามีศีลของเรา มีความปกติของใจขึ้นมา ใจมันคิดได้ ถ้าใจมันคิดได้ พอใจคิดได้มันก็บอกทำไมความคิดที่เราๆ ไม่มีสติปัญญา ทำไมความคิดมันทุกข์มันยากนัก เวลาที่มีสติปัญญาแล้วความคิดมันปลอดโปร่ง ความคิดมันมีทางออกของมันได้ แล้วถ้ามันเห็นประโยชน์ของมัน เราทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบเข้ามา นี้ความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วถ้าจิตมันสงบขึ้นมา จิตสงบโดยการกระทำของเราไป

เวลาไปฟังพระฟังเจ้า พระเจ้าก็เทศน์เป็นแนวทางทั้งนั้น เวลาทำจริงๆ ขึ้นมาเราก็ต้องเป็นธรรมของเรา แล้วถ้ามันสงบเข้ามาๆ ความสงบอันนี้มันเป็นการยืนยันนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอน บุคคล คุณิ หลวงตาที่ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านมีศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา ท่านรักษาดูแลหัวใจของท่านจนหัวใจของท่านสะอาดผ่องใสไป

ถ้าจิตของเราถ้ามันสงบเข้าไปมันเป็นความจริงขึ้นมา ความจริงมันไม่เหมือนกับความจริงไม่เหมือนกับทฤษฎี ความจริงมันไม่เป็นที่เขารู้กัน ไอ้ที่ว่า “ว่างๆ ว่างๆ” ไอ้ที่เราว่ากันนั้นมันเป็นอย่างไง พอมันจิตสงบขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันมีคุณค่าในตัวมันเองไง สมาธิมันมีพลังนะ จิตนี้มีพลังมาก

เวลาคนเล่นไฟ คนหนีตำรวจมันไปได้พรวดๆ นั้นกำลังของใจ เวลาไฟไหม้ ของหนักๆ มันแบกได้หมดเลย ทำไมมันแบกได้ล่ะ เพราะอะไร เพราะไม่มีตัวตนไง ตอนนั้นมันตกใจใจ ไอ้ที่พูดถึงเหตุการณ์โดยเฉพาะหน้านะ แต่ถ้าเป็นสมาธิมันไม่เป็นอย่างนั้น มันเย็นนะ มีสติ แล้วเหตุการณ์ที่ว่าเวลาตกใจที่มันแบกของหนักๆ ได้ทั้งนั้นเลยนะ เวลาจิตที่มันมีกำลังของมัน มันต้องเป็นข้อเท็จจริงสิ

เราจะบอกว่า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธศาสนา มันมีคุณธรรม มันมีคุณค่า มันมีราคา แต่พวกเรามันผิวเผินนะ จับจด คนนั่นพูดที คนนี้พูดที มีแต่เขาว่าๆ

เขาว่าๆ ก็กิเลสมันว่า ไม่ได้ธรรมะว่าสักที ถ้าธรรมะว่ามันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจึง
มันเป็นจริงในใจ มันชัดๆ ถ้ามันเป็นจริงในใจชัดๆ ใครจะหลอกเรา ไอ้ที่นี้พูดจี้ไม่ทั้งนั้นนะ ไอ้
พวกจี้ไม่ แต่เป็นความจริงๆ นะ ครูบาอาจารย์เราไม่เคยมีนะ

เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ชุ่มสากจุกา เอตมมุงกลมุตตม เวลามิงานรวบรวม มิงงาน
กรรมฐานเสียดิหนึ่ง เวลาครูบาอาจารย์ท่านพบกัันนะ แล้วเวลาครูบาอาจารย์พบกััน เราได้คุยกับ
ใครหนหนึ่ง เราจะจำได้เลยว่าคนคนนี้มีปัญญาเล็กน้อยแค่ไหน ถ้ามันมีสิ่งใดที่มันยังไม่ลงใจ
กััน คราวหน้าเจอกัันในงานครูบาอาจารย์ เราจะคุยธรรมะกัันอีก

เขาคุยกััน ชุ่มสากจุกา แล้วคนคุยนะ คุยทีเดียวก็รู้ คนไม่เป็นพูดไม่ถูก ถ้าคนพูดถูก พูด
ถูกยังไม่แน่ใจเขาก็พูดซ้ำ ถ้าพูดซ้ำ ชุ่มสากจุกา เอตมมุงกลมุตตม เขารู้ภูมิกัน

หลวงตาท่านพูดบ่อย ในครอบครัวกรรมฐานเขาจะรู้เลยว่าใครจะมีธรรมหรือไม่มีธรรม
ใครจะมีจริงหรือไม่จริง เพราะมันเขาวนปัญญาะ เราคุยกันเรารู้ เราคุยกันสิ คนไหนโง่ คน
ไหนฉลาด พูดกันรู้หมดแหละ ถ้าคนฉลาดพูดอะไรมันทึ่มใจเรานะ เราสู้มันไม่ได้นะ พูดอะไร
มันขัดคำพูดเรา เราไปไม่ได้หรอก แต่ถ้าคนโง่ๆ เราหลอกมันได้ เราทำอะไรก็ได้ ชุ่มสากจุกา
นี้พูดถึงทางโลกนะ แต่ถ้าเป็นทางธรรมเขาไม่รู้เขาไม่เห็น เขาไม่รู้ไม่เห็น เขาพูดให้เป็นความ
จริงอย่างนั้นไม่ได้ ของที่ไม่รู้ไม่เห็นเป็นไปไม่ได้

พวกเรานี้ะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะถึงได้กลัวผีเงิ เวลากลัวผีกลัวตาง เทวดา อินทร์
พรหมนี้นี้ก็ได้ เพราะจิตมันมีข้อมูล จิตดวงนี้มันเคยเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตเรานี้ พวกเราที่
นั่งๆ อยู่นี้เคยตกรอกเวจีมา เคยเป็นมนุษย์มา เคยอยู่บนสวรรค์มา วนมานะ มันมีข้อมูล พอ
บอกผี นึกภาพได้ทุกคนเลย บอกเทวดา อู๋! นึกภาพได้หมดเลย แล้วบอกถึงคุณธรรม โสดาบัน
สภิกาคามี อนาคามี มันนี้ไม่ได้หรอก มันนี้ไม่ได้มันเลยบอก “ว่างๆ ว่างๆ” ว่างๆ ก็อวกาศใ
อวกาศมันว่าง ไม่มีสติไม่มีปัญญาเิง

แต่ของเราถ้ามันจะว่างมันจะอะไรมันจะมีสติมีปัญญา มีสติปัญญาจากสติของเรา จากสติ
ที่มันฝึกขึ้นมา ถ้ามันขาดสติไปแล้วทำสิ่งใดมันเป็นไปโดยสัญชาตญาณ สัญชาตญาณมันเป็น
อย่างนั้นนะ เอาความจริงๆ ของเรา

ฟังธรรมๆ ใจ เหตุสำคัญ สำคัญตรงนี้ มาวัดมาวากันก็เพื่อเหตุนี้ใจ มาวัดมาวากันเพื่อ
บำรุงหัวใจของเราใจ ให้หัวใจของเรามันมีสติ ให้หัวใจของเราชื่นบาน ให้หัวใจของเราอย่าให้
มันทุกข์มันยากจนเกินไป เวลามันทุกข์มันยากมันทุกข์ยากที่นี้

สิ่งที่ว่า “ไม่ใช่ หลวงพ่อ มันทุกข์มันยากเพราะไม่มีตั้งค์”

ไอ้ไม่มีตั้งค์ ใครก็ช่วยเหลือเจือจานได้นะ คุณติ กู้นอกระบบๆ เขาพยายามจะให้เข้าระบบ
อยู่ที่นี่ นั่นก็ตั้งค์ มันก็ยังทุกข์ยังยากอยู่เหมือนกัน จริงๆ แล้วถ้ามีสติมีปัญญาขึ้นมามันผ่อนผันได้
มันคุยกันได้ มันเจรจาได้ มันไม่ต้องจับแพะชนแกะจนหมุนไม่ออกหรือ

เรามีสติมีปัญญาของเรา มีสติปัญญาของเราเพื่อตั้งสติแล้วคอยนึกคิดของเรา แก้ไขชีวิต
ของเราไป ถ้าแก้ไขชีวิตของเราไปนะ ถ้าผู้มีสติมีปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันเกิดขึ้นมาแล้ว
เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิ โลก เกิดบนหัวใจดวงนี้ เอวัง